

LIFE20 CCA/HU/001604

<https://lifelogos4waters.bm.hu>

Sárközi-I. főcsatorna vízgyűjtő területe

Vízgyűjtő Érdekegyeztető Fórum (VÉF)

Alakulóülés

Időpont: 2022. április 26. 10:00-12:30

Helyszín: 6351 Bátya, Rákóczi út 2. (Faluház)

Résztevők: mellékelt jelenléti ív szerint

Ülést vezette: Jakab Gábor (HÉTFA Kutatóintézet)

Jegyzőkönyvet vezette: Szőr-Fülöp Luca (HÉTFA Kutatóintézet)

Mellékletek: prezentációk, jelenléti ív

Jegyzőkönyv

1. Napirendi pont: Köszöntő – Fekete Csaba, polgármester, Bátya Község Önkormányzata

Az alakulóülést Fekete Csaba, Bátya Község polgármester nyitotta meg és köszöntette a résztvevőket. A VÉF tagságának a kiválasztását hosszú kutatómunka előzte meg, amelynek a legfőbb eszköze az érintettelemzés volt. A VÉF tagságát a pályázatot menedzselő konzorciumi tagok nevében Bátya Község Önkormányzata kérte fel. A VÉF tagjai között az érintett települések polgármesterei mellett azonos számban vesznek részt helyi civil szervezetek és helyi gazdálkodók is.

2. Napirendi pont: Kiválasztandó projektek szempontrendszerének bemutatása – előadó: Dr. Sztzker Petra, Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

A LIFE LOGOS 4 WATERS projektet általánosságban Dr. Sztzker Petra mutatta be, a Belügyminisztérium, mint konzorciumvezető képviselőjében. Az előadás legfontosabb megállapításai a következők voltak:

- A projekt 2021 ősztől indult és 2025 szeptember 30-ig tart.
- Közvetlen uniós forrásból megvalósuló program, amelynek EU-s finanszírozása 55%, a hazai társfinanszírozási aránya 45 százalék.
- Koordináló kedvezményezettként a Belügyminisztérium vezeti a konzorciumot, 7 társult kedvezményezett mellett és további 12 partner önkormányzat és 9 szakmai szervezet bevonásával.
- A projekt célcsoportjai az önkormányzati döntéshozók és szakterületi szakértők, valamennyi érintett szakterület képviselője, vízgyűjtő területen érintettek, valamint a lakosság.
- A LIFE LOGOS 4 WATERS lehetőséget biztosít arra, hogy mindkét mintaterületen (Sárközi-I. főcsatorna esetében 70.000 €) a VÉF saját hatáskörben döntsön kisebb projektek megvalósításáról, amelyek pályázatban vállalt szempontrendszerei a következők:

- természetre alapozó megoldás legyen;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást segítse;
- költséghatékony legyen;
- kiegészítse a programban vállalt vízmegtartó megoldásokat;
- bemutatásra alkalmas jó gyakorlat legyen;
- és további partnerséget generáljon a VÉF-ben részt vevők számára.

3. Napirendi pont: Természetes vízmegtartó megoldások bemutatása – előadó: Farkas Mátyás, WWF Magyarország

Farkas Mátyás a WWF Magyarország munkatársa a természetes vízmegtartó megoldásokat mutatta be a VÉF tagjainak. Az előadásának legfontosabb megállapításai a következők:

- A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt arra törekszik, hogy zöld infrastrukturális beruházásokkal segítse a mintaterületek vízgazdálkodását és klímaadaptációját.
- A zöld infrastrukturális beruházásoknak egy alcsoportját képezik a NWRM (*Natural Water Retention Measures*) megoldások, amelyek a természetes megoldásokon alapuló vízmegtartó megoldásokat jelentik.
- A Magyarországon eddig alkalmazott jó gyakorlatok is bemutatásra kerültek, mint a Somogy megyei beruházások, a Bükk-tó vagy a jászszentlászlói kaszálók elárasztása a kaszálók hozamának növelése érdekében.
- Magyarországon a szántók 2 százaléka öntözött csupán, és az öntözés hosszú távon sem fogja megoldani a vízhiány jelentette problémákat, így fontos, hogy a természetes vízvisszatartásra helyezzük a hangsúlyt.
- A hasonló természetes vízmegtartó megoldások megvalósításával szemben a nagy területigény, a rendezetlen tulajdonviszonyok jelenthetnek akadályt.

4. Napirendi pont: LIFE LOGOS 4 WATERS projekt bemutatása – előadó: Fekete Csaba, polgármester, Bátya Község Önkormányzata

A LIFE LOGOS 4 WATER projektet és a VÉF általános működését Fekete Csaba polgármester mutatta be. Az előadás legfontosabb megállapításai az alábbiak:

- A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt a LIFE MICACC projekt folytatásaként zajlik a két kiválasztott vízgyűjtő területen.
- Fontos cél, hogy az itt esetleg kialakuló jó gyakorlatokat disszeminálni lehessen az ország egészében, vagy akár külföldön is. Ez mind a projekt végrehajtására, mind pedig a VÉF működésére vonatkozik.
- A térségben a legnagyobb problémát a növekvő átlaghőmérséklet és a nyugvó-vízszint csökkenése jelenti, így nagyon fontos, hogy a vízgyűjtő területén a vízvisszatartás előtérbe kerüljön.
- A VÉF céljai:
 - vízgyűjtő szintű együttműködés alapjainak lerakása;

- a vízgazdálkodással kapcsolatos problémák azonosítása és megvitatása;
 - az érintettek tudásbővítése főleg vízgazdálkodás és NWRM témában;
 - alternatívák feltárása, fejlesztési irányok meghatározása;
 - megvalósítandó projektek kiválasztása.
- A VÉF résztvevői közül szavazati joggal az érintett települések polgármesterei, valamint a helyi civil szervezetek és gazdálkodók rendelkeznek; míg tanácskozási joggal a konzorciumi partnerek, valamint az Integrált Támogató Tanács tagjai rendelkeznek.
 - A VÉF folyamatosan működik a projekt időtartama alatt, rendszeresen ülésezik – legalább 5 alkalommal. A VÉF egyik kiemelt célja, hogy konszenzuson alapuló döntéshozatalt meghonosítsa és összehangolja a különböző stakeholderek igényeit.
 - A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében végrehajtandó tervezett beruházásokról bővebb információt a mellékelt prezentációban találhatnak.

5. Napirendi pont: Kérdések és válaszok a projekttel, Vízyűjtő Érdekegyeztető Fórummal kapcsolatban

Az 5. napirendi pont lehetőséget biztosított a VÉF tagjai számára, hogy kérdéseket, hozzászólásokat fogalmazzanak meg akár a konzorciumi tagok felé, akár egymás felé a projekt egészével, vagy a VÉF működésével kapcsolatban. A legfontosabb elhangzott megállapítások a következők voltak:

- A Foktőre tervezett beruházás helyén régen tó volt és viszonylag állandó vízzinttel rendelkezik a mai napig. Az engedélyezés már megtörtént, így ez a beruházás jól beilleszthető a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt kereteibe. Ez a tervezett tó fogadja majd a települési csapadékot. Az engedély 2022. október 30-án lejár, ennek meghosszabbításáról a Foktői Önkormányzat gondoskodik. Emellett a kiviteli tervek is készülnek.
- A Foktő melletti repülőtér mellett tervezett bánya helyén később szintén tavat alakítanak ki mintegy 15 hektáron.
- A régi öntözőcsatornákat vissza kellene állítani, hiszen veszélyben van mind a szántóföldi, mind a konyhakerti növénytermesztés az aszályos időszakok miatt. A fűszerpaprikatermelés már így is veszélyben van.
- A vízelvezetőárkok úgy vannak kialakítva, hogy a Vajás felé vigye a vizet, de ezt a vízfolyási irányt meg kellene változtatni, hogy a Vajásból az árokba jusson és az árokban folyamatosan legyen víz, amely így képes növelni a talajvíz szintjét. Amennyiben valamilyen gravitáción alapuló megoldást választanak, az megoldaná azt a problémát is, hogy a többletvíz kárt okozzon, hiszen ha magasabb az árokban a vízszint, akkor az így bele tud folyni a Vajásba.
- A területet behálózzák a csatornák, ami nagyszerű adottság a vízmegtartáshoz. Fekete Csaba polgármester szeretné megkérni az Aduvizig képviselőjén egy következő alkalommal, hogy mutassa ezt be.
- Nagyon fontos, hogy a projekt keretén belül a vízmegtartásra kell fókuszálni, hiszen az lenne az ideális, hogy a vizet ne elvezessék, hanem sikerüljön helyben tartani. Az ilyen típusú beruházások a helyi vállalkozókat is érdekeltté teszik, mert a víz visszatartás anyagi hasznot hoz számukra.

- A fúrt kutak utólagos engedélyeztetése drága és bonyolult adminisztrációs folyamat, amely sokak számára nem járható út. Ezen a téren azonban történt bürokráciacsökkentés az elmúlt években és jelenleg is moratórium van érvényben a fúrt és ásott kutakat illetően.
- A területen az jelenti a legsúlyosabb problémát, hogy egyre hosszabbak és melegebbek az aszályos időszakok, amely több más problémával együtt azt eredményezi, hogy mind a szántóföldi mind pedig zöldségtermesztés veszélybe kerülhet.
- A felszín alatti vizek védelme kiemelt prioritás kell legyen, így a kutakból való locsolás helyett alternatív megoldásokat kellene találni az öntözésre. Ebből kifolyólag az lehet megoldás, ha a termőföldekhez közelebb sikerül vinni a felszíni vizeket.
- Az öntözési törvény szerint öntözési közösségeket lehet létrehozni és már vannak működő jó gyakorlatok Bács-Kiskun megyében is (Harta, Kalocsa).
- Az öntözőrendszerekkel az a baj, hogy nagyon elavultak jelenleg és sok pénzt emésztene fel a modernizálásuk, így sokan jobb lehetőség hiányában kútból locsolnak.
- Fontos látni, hogy mi a cél: az, hogy megoldást találjanak a legakutabb problémára – az öntözésre -, vagy olyan átfogó megoldásokban gondolkozzanak, amelyek hosszabb távon hoznak hasznot a résztvevők számára és segítenek megoldani a területen jelentkező vízhez kapcsolódó problémákat. A LOGOS 4 WATERS projekt az utóbbit célozza.

6. Napirendi pont: SZMSZ megvitatás, elfogadása

A VÉF-en a 10 szavazati jogkörrel rendelkező tag közül 9-en jelen voltak. A VÉF SZMSZ-ével kapcsolatban nem érkezett hozzászólás.

A VÉF taggyűlése egyhangúlag elfogadja a Vízyújtó Érdekegyeztető Fórum Szervezeti és Működési Szabályzatát, amely így 2022. április 26-án hatályba is lépett.